

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Wat betekent de overeenkomst voor Suriname?

1. Wat zijn de voordelen van een overeenkomst met het Internationaal Monetair Fonds (IMF)?

o Doordat het IMF achter Suriname staat, gaan hierdoor de deuren open bij andere instituten (b.v. Wereldbank, IDB) die Suriname kunnen bijstaan. Daarnaast is Suriname in een veel sterkere positie om met de schuldeisers (met name Oppenheimer bondholders) te onderhandelen over schuldverlaging. Het IMF heeft dus twee belangrijke voordelen: (1) financiële ondersteuning en (2) ondersteuning richting andere organisaties.

2. Komen we hiermee uit de economische crisis?

o De overeenkomst met het IMF is onderdeel van het traject om uit de crisis te komen. Het is wel een heel belangrijke stap, omdat hiermee heel veel andere deuren voor Suriname opengaan. Andere maatregelen blijven nog steeds hoog nodig voor een herstel van onze economie. Deze zijn opgenomen in het Herstelplan.

3. Hoe lang zal het duren voor we de effecten zien?

o De effecten zullen direct merkbaar zijn, met name op het gebied van de koers en de prijzen. Door de ondersteuning van het IMF zal de koers beheersbaar worden. Maar het zal nog enige tijd duren voordat we helemaal uit de crisis zijn. De verwachting is dat het proces van herstel nog ongeveer een tot twee jaar zal duren.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Over het IMF en het programma (Extended Fund Facility)

4. Wat is het IMF?

o Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) is een internationale financiële instelling gevestigd in Washington, DC. Er zijn 190 landen lid van het IMF, waaronder ook Suriname. Het doel van het IMF is het bevorderen van wereldwijde monetaire samenwerking, het verzekeren van financiële stabiliteit, het faciliteren van internationale handel, het bevorderen van hoge werkgelegenheid en duurzame economische groei en het verminderen van armoede.

o Elk lid van het IMF (dus ook Suriname) kan hulp vragen aan het IMF indien het kampt met dussdanige financieel-economische problemen, die niet op te lossen zijn zonder assistentie van het IMF.

5. Wat houdt Staff Level Agreement (SLA) in?

o Staff Level Agreement houdt in dat Suriname en het IMF er over eens zijn wat het programma (in dit geval een Extended Fund Facility) zal inhouden. Daarmee is de weg naar de Board Approval vrij en kan het traject voor formele goedkeuring worden ingezet.

6. Wat houdt een 'Extended Fund Facility (EFF)' in?

o Een EFF heeft als doel een land dat in grote financiële problemen is komen te verkeren, te helpen om de economie weer op de rails te brengen. Het land ontvangt dan financiële steun (een zachte lening) om maatregelen te treffen, zodat begrotingsonevenwichtigheden structureel worden opgelost. Zo een onevenwichtigheid houdt in dat een land te kampen heeft met te hoge uitgaven die niet met de inkomsten te dekken zijn.

o Het spreekt voor zich dat het aanvragen van een EFF wil zeggen dat een land behoorlijk in de problemen zit. Dit is het geval met Suriname, waarbij slecht economisch beleid de afgelopen jaren heeft geleid tot een enorm hoge schuldenpositie, die zwaar drukt op de begroting.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Over het IMF en het programma (Extended Fund Facility)

7. Er werd eerder gezegd dat Suriname een 'Stand-by Arrangement (SBA)' met het IMF zou aangaan. Wat is een SBA en waarom is er in de plaats daarvan nu gekozen voor een EFF? Wat zijn de verschillen?

- o Een SBA is te vergelijken met een EFF, met het verschil dat een EFF een iets langere looptijd heeft dan een SBA. Hierdoor biedt een EFF meer flexibiliteit. De verschillen zijn niet zo groot, maar gedurende het proces kwam naar voren dat een EFF toch beter past bij de specifieke situatie van Suriname. Daarom is alsnog gekozen voor een EFF.

- o Daarnaast is een belangrijk verschil tussen een EFF en een SBA dat de terugbetaaltermijn van de lening bij een EFF langer is, namelijk 4,5-10 jaar. Bij een SBA is de terugbetaaltermijn 3 en een kwart - 5 jaar.

8. Wat is de relatie tussen het Herstelplan en het EFF?

- o De maatregelen om de economie te herstellen zijn opgenomen in het Herstelplan. Het EFF bouwt voort op dit Herstelplan. Wat voor het IMF belangrijk is, is dat deze maatregelen werkelijk leiden tot een duurzaam herstel van de economie. Omdat het IMF het vertrouwen heeft in de regering dat deze het Herstelplan succesvol zal uitvoeren, is het IMF bereid tot financiële ondersteuning.

9. Is een EFF een schenking of een lening?

- o Een EFF is een lening die het IMF aan een land verstrekt. Dit is wel een 'zachte' lening tegen heel gunstige voorwaarden, waaronder een lage rente en een lange terugbetaalperiode. De lening zal op een gegeven moment dus wel terug moeten worden betaald. Maar de verwachting is dat door het EFF de economie zodanig verbetert, dat deze terugbetaling geen probleem zal zijn.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Over het IMF en het programma (Extended Fund Facility)

10. Hoe groot is het bedrag en wanneer ontvangt Suriname het geld?

o Suriname zal van het IMF een bedrag van circa 690 miljoen USD ontvangen die wordt uitgekeerd over een periode van drie jaren. De uitkeringen vinden plaats nadat de IMF board zijn goedkeuring heeft verleend (Board Approval). Dat is over circa 2 tot 3 maanden na de Staff Level Agreement (SLA).

11. Moet Suriname rente betalen over de 690 miljoen USD?

o Ja. Maar de hoogte van de rente is wel een stuk lager (de helft) dan de rente bij commerciële leningen.

13. Vindt er binnen het EFF monitoring plaats door IMF en zo ja hoe?

o Ja. Suriname zal op periodieke basis (jaarlijks, maandelijks, wekelijks) rapporteren aan het IMF. De informatie die moet worden gerapporteerd, wordt vooraf vastgelegd. Deze rapportage is van groot belang voor Suriname, want hiermee kan continu worden bijgehouden hoe het herstel verloopt, en kan er snel worden bijgestuurd waar nodig.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Het schuldenvraagstuk

14. Wat is de huidige staatsschuld van Suriname en wat zou deze eigenlijk mogen zijn?

o Suriname heeft een staatsschuld van ongeveer 4 miljard USD oftewel meer dan 180% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). De wettelijke norm is 60%. De werkelijke schuld van Suriname is dus circa drie keer zo hoog als de norm. De schuld zou maximaal 1,3 miljard USD mogen zijn. Wij hebben dus 2,7 miljard USD teveel aan schuld.

15. Wat is het gevolg van de hoge staatsschuld?

o Doordat de schuld zo hoog is, heeft Suriname te maken met zeer grote schulduitgaven, dat wil zeggen rentekosten en terugbetalingskosten. Suriname kan deze niet dragen. Waar het op neerkomt, is dat het grootste deel van de inkomsten van de Staat wordt gebruikt om leningen af te lossen. Er blijft hierdoor geen geld meer over om andere kosten en investeringen op een normale manier te kunnen financieren.

16. Welke maatregelen zijn nodig om van de schuld af te komen en de economie te herstellen?

o Hiervoor zijn fundamenteel gezien twee zaken nodig: het verlagen van de uitgaven van het land (b.v. subsidies, schulden) en het verhogen van de inkomsten (b.v. belastingen, productie).

o Het Herstelplan en het EFF richten zich op zowel kostenverlagende als inkomstenverhogende maatregelen. Binnen deze is het verlagen van de schuldkosten (rente en afbetalingen) een zeer belangrijke maatregel.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Het schuldenvraagstuk

17. Wie zijn de belangrijkste schuldeisers van Suriname?

o De zogenaamde Oppenheimer bondholders zijn de belangrijkste schuldeisers met USD 675 miljoen USD en een hoge rente van gemiddeld meer dan 10%.

18. Praat Suriname met Oppenheimer bondholders om de schuld te verlagen?

o Ja. Suriname is een proces opgestart van onderhandelingen met deze bondholders. Hierbij wordt Suriname bijgestaan door het internationaal gerenommeerde bureau Lazard. Aan de bondholders zal worden gevraagd de schuld deels kwijt te schelden c.q. naar een niveau te brengen dat het voor Suriname wel haalbaar is deze terug te kunnen betalen.

o Een belangrijke voorwaarde daarbij is dat Suriname een SLA heeft met het IMF. Dit is van belang omdat de schuldeisers zekerheid willen dat mochten zij tot schuldverlaging overgaan, dat dit is binnen het vermogen van wat Suriname daadwerkelijk zou kunnen aflossen. Immers, de bondholders zullen niet bereid zijn om meer te verlagen dan nodig is. Daarom is een SLA met het IMF belangrijk, omdat deze een duidelijk traject aangeeft op welke wijze de economie zal verbeteren. Hierbij wordt rekening gehouden met de capaciteit van Suriname om aan schuldverplichtingen te voldoen.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Het onderhandelingsproces met IMF

19. De SLA voor de EFF is nu aangenomen. Wat zijn de volgende stappen?

o Binnen het onderhandelingstraject zijn er twee belangrijke momenten, namelijk (1) Staff Level Agreement (SLA), en (2) Board Approval. De SLA is nu bereikt, hetgeen inhoudt dat Suriname en het IMF het eens zijn over de inhoud van het EFF.

o De volgende stap is dat de Board van het IMF zijn akkoord geeft. Dit zal binnen circa 2 tot 3 maanden na de SLA plaatsvinden. Tot dat moment is er een overgangperiode waarbinnen Suriname een aantal voorbereidende maatregelen zal uitvoeren binnen het EFF. Deze zijn de zogenaamde 'prior conditions' (zie hieronder welke deze zijn).

20. Wat is een 'prior exempt'?

o Een prior exempt is een maatregel die het land (dus Suriname) uitvoert voorafgaand aan Board Approval. Een prior condition is als zodanig een signaal dat Suriname geeft aan het IMF dat wij ons committeren aan het herstelprogramma en dus kunnen rekenen op steun van het IMF.

21. Welke zijn de prior exempts voor Suriname?

o Binnen het EFF heeft Suriname zich gecommitteerd aan de volgende belangrijkste prior exempts: dat er geen monetaire financiering zal plaatsvinden en dat de koers zal worden bepaald door vraag en aanbod. Daarnaast zijn er een aantal andere prior exempts met betrekking tot het versterken van het functioneren van de Centrale Bank. De eerstgenoemde twee prior exempts zijn echter de belangrijkste en worden hieronder besproken.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Monetaire financiering

22. Wat is monetaire financiering?

o Monetaire financiering houdt in dat de overheid ongedekt SRD's 'bijdruckt'. Het drukken van geld mag op zich geen probleem zijn, zolang dit maar gebeurt met als doel om de groei van de economie te accommoderen (bij economische groei neemt de vraag naar geld toe). Bij monetaire financiering komen er echter SRD's in de economie zonder dat daar werkelijke economische groei tegenover staat. Het gevolg hiervan is dat de waarde van de SRD afneemt (inflatie) en de koers stijgt.

o Als de overheid echter teveel geld bijdruckt om haar kosten te dekken, dan zal dat op termijn negatieve gevolgen hebben. Doordat de afgelopen jaren heel veel ongedekt geld is bijgedrukt, is er sprake geweest van monetaire financiering. Dit is een belangrijke oorzaak geweest van de koersstijging en de inflatie.

23. Is er momenteel sprake van monetaire financiering?

o Nee. De regering heeft er bewust voor gekozen om dit niet te doen. In de slechte economische situatie van dit moment zou monetaire financiering alleen leiden tot nog meer verslechtering.

24. Als deze regering niet monetair financiert, waarom stijgt de koers toch?

o Omdat de monetaire financiering door de vorige regering nu nog doorwerkt en ook andere factoren meespelen. Zie ook verder hieronder.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Monetaire financiering

25. Waarom vraagt het IMF dan toch om niet monetair te financieren, als dit toch niet gebeurt?

o De vereiste om niet monetair te financieren is in wezen overbodig, aangezien het beleid van de regering is om dit niet te doen. Het IMF stelt desondanks toch als eis niet monetair te financieren, gegeven de ervaringen met de vorige regering. Dit moet dus worden gezien als een overbodige eis, maar die voor de zekerheid toch wordt gesteld.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Liberalisering van de koers

26. Waarom stijgt de koers de afgelopen tijd?

o De koers voor vreemde valuta geeft de waarde aan van de Surinaamse Dollar (SRD) ten opzichte van bijvoorbeeld de Amerikaanse Dollar (USD). Hoe hoger de koers, hoe minder waard de SRD is. De koers zal stijgen als het vertrouwen in de SRD daalt, omdat bijvoorbeeld het economisch minder goed gaat. De vraag naar USD zal dan toenemen, omdat mensen hun spaargeld veilig willen stellen in de vorm van valutategoeden. Hierdoor ontstaat er meer vraag naar USD en gaat de koers dus omhoog.

o Een andere belangrijke reden voor koersstijging is de eerder genoemde monetaire financiering. Als de overheid geld bijdrukt zonder dat deze gedekt is, ontstaat er een overschot aan SRD. Personen zullen deze SRD's willen omzetten in USD en hierdoor neemt de vraag naar USD toe. Dit heeft als gevolg dat de wisselkoers gaat stijgen. De monetaire financiering van het verleden werkt vandaag als het ware nog steeds door op de koers. Er is in het verleden een groot overschot aan SRD gecreëerd. Dit wreekt zich nu in een groot aanbod aan SRD op de markt.

27. Welke andere factoren bepalen de koers?

o Een wisselkoers zal altijd wel fluctueren als gevolg van verschillen tussen vraag en aanbod. Zulke fluctuaties kunnen echter ook het gevolg zijn van andere effecten, zoals speculatie. Partijen die veel USD in bezit hebben, kunnen deze strategisch weghouden van de markt en zo de koers opdrijven. Of er kan tijdelijk een tekort zijn aan USD, omdat bijvoorbeeld de exportopbrengsten tijdelijk lager zijn.

o Om zulke schokken op te vangen, dient de Centrale Bank op te treden door te interveniëren op de markt. Hierbij zet de Centrale Bank 'reserves' aan USD (de zogenaamde Monetaire Reserve) op de markt, om het aanbod in de pas te houden met de vraag. Maar de Centrale Bank heeft op dit moment als gevolg van de economische situatie niet de beschikking over voldoende reserves en kan dus niet optreden. Hierdoor is de wisselkoers fragiel.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Liberalisering van de koers

28. Zal door het EFF-programma de koers stabiliseren en waarom?

o Binnen het EFF stelt het IMF in totaal 690 miljoen USD aan Suriname ter beschikking. Dit geld komt ten goede aan de Centrale Bank en komt terecht in de monetaire reserve. De Centrale Bank zal hierdoor in een keer wel in staat zijn op te treden indien nodig. De stijging in de monetaire reserve functioneert als signaal dat de Centrale Bank elk moment kan optreden indien nodig om de wisselkoersfluctuaties te 'dempen'. Hierdoor ontstaat er vertrouwen in een stabiele koers en zal de waarde van de SRD worden geconsolideerd.

29. Wat wordt bedoeld met het liberaliseren ('loslaten') van de koers?

o Hiermee wordt bedoeld dat de koers voortaan zal worden bepaald door vraag en aanbod op de markt.

30. Zal 'loslaten' van de koers leiden tot devaluatie? Wat zal de hoogte van de koers dan zijn?

o Op dit moment is er een verschil tussen de officiële koers en de 'parallele' koers. Nadat het koersregime zal worden geliberaliseerd, zal de koers zich ergens onder de huidige zwarte-marktkoers stabiliseren op basis van vraag en aanbod. Voor de economie is een stabiele koers veel belangrijker dan de hoogte daarvan. Een stabiele koers zorgt voor rust en voorspelbaarheid. Dat wil de overheid bereiken met het nieuwe koersregime onder het EFF.

31. Per wanneer wordt de koers geliberaliseerd?

o De liberalisering van de koers zal plaatsvinden voorafgaand aan de Board Approval, dus binnen 2 tot 3 maanden vanaf nu.

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Liberalisering van de koers

32. Op welke wijze zullen vraag en aanbod voortaan de koers bepalen?

o Momenteel is de wijze waarop de koers tot stand komt op de 'parallele markt' niet doorzichtig. Hierdoor is er veel ruimte voor speculatie. Als de koers nu zonder meer zou worden 'vrijgelaten', dan gaat dat gepaard met risico's. Daarom is er voor gekozen een overgangperiode in te bouwen. Deze periode is zodanig uitgekend, dat deze samenvalt met de periode tussen de SLA en de Board Approval.

o Het vrijlaten van de koers zal gepaard gaan met de introductie van een nieuw elektronisch platform, het zogenaamde SFX. SFX staat voor 'Suriname Forex Exchange' en is een platform waar vragers en aanbieders kunnen handelen in valuta (USD en euro). Door vraag en aanbod zoveel als mogelijk op één centrale locatie bij elkaar te brengen, ontstaat er een veel efficiëntere marktwerking. De mogelijkheid om te speculeren, behoort daarmee tot het verleden.

o De SFX is al in voorbereiding en zal het platform worden waar op transparante wijze valuta wordt verhandeld en de koers tot stand komt. De koers zal dus voortaan voornamelijk worden bepaald door de SFX op basis van vraag en aanbod.

--

Achtergrondinformatie over de Staff Level Agreement (SLA) met het IMF

Liberalisering van de koers

33. Wat zal de samenleving hebben aan het nieuwe koersbeleid?

- o Het grootste voordeel voor de burger zal zijn dat de koers en prijzen van goederen stabiel zullen worden. Aangezien de koers van grote invloed is op de prijzen van goederen, zal de inflatie ook veel lager zijn.
- o De stabiliteit in de koers zal met name komen, doordat de koers op een veel efficiëntere manier tot stand is gekomen binnen de SFX. Aan de ene kant doordat naarmate de economie zich verbetert, het vertrouwen in de SRD zal toenemen. Aan de andere kant zal de Centrale Bank door de beschikbaarheid van de 690 miljoen USD, voldoende monetaire reserves hebben om eventuele fluctuaties in de koers te kunnen dempen. Alles hangt dus met elkaar samen.
- o Een stabiele koers zal burgers en ondernemers ook in staat stellen beter te plannen. Men zal uit kunnen gaan van een stabiele koers en de risico's van koersschommelingen zullen nauwelijks nog een rol spelen. Hierdoor zal het bedrijfsleven makkelijker in staat zijn investeringen te plegen, aangezien er weinig onzekerheid zal zijn aangaande de koersschommelingen.

